

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 20.9.2013 г.
COM(2013) 659 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

Нова стратегия на ЕС за горите: за горите и сектора на горското стопанство

{SWD(2013) 342 final}

{SWD(2013) 343 final}

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ

Нова стратегия на ЕС за горите: за горите и сектора на горското стопанство

1 ЕВРОПА СЕ НУЖДАЕ ОТ ГОРИТЕ СИ

Горите и другите залесени земи покриват над 40 % от сухоземната площ на ЕС и са с много разнообразен характер в отделните региони. В резултат на залесяването и естествената сукцесия горските площи в ЕС са се увеличавали с около 0,4 % годишно през последните десетилетия. В световен мащаб обаче горските площи продължават да намаляват. Понастоящем в ЕС се изсичат само 60—70 % от годишния прираст, следователно растящият запас от дървесина се увеличава. Обаче според прогнозите на държавите членки в рамките на земеползването, промените в земеползването и горското стопанство (LULUCF), до 2020 г. дърводобивът се очаква да нарасне с около 30 % в сравнение с 2010 г.¹ Около 60 % от горите са собственост на няколко милиона частни собственици² и броят на последните несъмнено ще нараства с продължаващото възстановяване на собствеността върху горите в някои държави членки. Останалата част е собственост на държавата и други собственици от публичния сектор.

Горите са многофункционални и изпълняват икономически, социални и екологични цели. Те осигуряват местообитания за животни и растения и играят първостепенна роля за смекчаване на последиците от изменението на климата и други екологични услуги. Почти една четвърт от горските площи в ЕС са защитени в рамките на Натура 2000, а голяма част от останалите горски площи приютяват видове, защитени от законодателството на ЕС за природата. Горите осигуряват също широка гама от ползи за обществото, включително за здравето на човека, отдиха и туризма.³

Социално-икономическото значение на горите е голямо, но често се подценява. Горите допринасят за развитието на селските райони и осигуряват около три милиона работни места. Дървеният материал все още е главният източник на финансови приходи от горите. Затова в стратегията се разглеждат и секторите на ЕС, свързани с горското стопанство, които са предмет на индустриалната политика на ЕС. Дървесината се счита също така за важен източник на суровина за нововъзникващите биопромишлености.

---

¹ Въз основа на прогнозните референтни нива за управление на горите в ЕС, представени на СМР 6 в рамките на РКООНИК.

² 16 млн. според оценки на собствениците. Макар че броят на частните собственици на гори е доста висок, притежаваният от тях дял от горските площи е сравнително малък и често пъти разпокъсан.

³ Повече подробности се съдържат в Зелената книга относно опазването на горите и информацията за горите в ЕС, COM(2010) 66.

Понастоящем горската биомаса е най-важният източник на възобновяема енергия и вече съставлява около половината от общото потребление на енергия от възобновяеми източници в ЕС. Съгласно националните планове за действие относно енергията от възобновяеми източници, използването на биомаса за отопление, охлаждане и производство на електроенергия ще осигурява около 42 % от целевия 20-процентен дял на енергията от възобновяеми източници до 2020 г. Ако това бъде постигнато, количеството на дървесината, използвана за енергийни цели в ЕС, би се равнявало на общото количество на добиваната днес дървесина. Горите осигуряват и широка гама от други продукти като корк, смоли, гъби, ядки, дивеч и горски плодове.

Осигуряването на устойчиво управление на горите е абсолютно необходимо за балансираното постигане на тези ползи.

Устойчиво управление на горите означава използването на горите и залесените земи по начин и в степен, позволяващи да се съхрани биологичното им разнообразие, производителността, способността за възстановяване, жизнеността и потенциалът им да изпълняват, понастоящем и в бъдеще, подходящи екологични, икономически и социални функции на местно, национално и глобално равнище, без да се причинява вреда на други екосистеми.⁴

Макар че в Договора за функционирането на ЕС не се предвиждат специфични разпоредби за политика на ЕС в областта на горите, чрез своите политики ЕС отдавна допринася за прилагане на устойчиво управление на горите и за вземането на решения от държавите членки във връзка с горите. Сред важните събития са стратегията „Европа 2020“ за растеж и работни места, пътната карта за ефективно използване на ресурсите, политиката за развитие на селските райони, индустриалната политика, пакета на ЕС относно климата и енергетиката с включените в него цели за 2020 г., стратегията по фитосанитарните въпроси и репродуктивния материал и стратегиите за биологичното разнообразие и за биоикономиката.⁵

Въз основа на субсидиарността и споделената отговорност стратегията на ЕС за горите⁶ от 1998 г. създаде рамка за свързани с горите действия, които подкрепят устойчивото управление на горите и се основават на ползотворни връзки на сътрудничество между политиките и инициативите на ЕС и на държавите членки. Планът за действие за горите⁷ за периода 2007—2011 г. беше важен инструмент за изпълнението на стратегията и имаше четири цели — конкурентоспособност, околна среда, качество на живот и координация и комуникация. Съфинансирането на мерките в областта на горското стопанство в рамките на Регламента за развитие на селските райони беше и ще продължи да бъде основното средство за финансиране на равнището на ЕС.

⁴ Министерска конференция за опазване на горите в Европа. Хелзинки, 1993 г.

⁵ COM(2011) 244 и COM(2012)60.

⁶ Резолюция на Съвета от 15 декември 1998 г. относно стратегия на Европейския съюз за горите.

⁷ COM(2006) 302.

В последваща оценка на Плана за действие на ЕС за горите беше подчертана необходимостта от нова стратегия за горите, която: развива и прилага обща визия за многофункционално и устойчиво управление на горите в Европа; определя приоритети и цели за действията; обвързва стратегиите и планове за финансиране на ЕС и на държавите членки; укрепва съгласуваното междусекторно планиране, финансиране и изпълнение на дейностите; създава ясни механизми за мониторинг, оценка и докладване; и преразглежда ангажираността на заинтересованите страни. Настоящото съобщение подкрепя тези препоръки, като предоставя стратегически насоки.

2 ЗАЩО Е НЕОБХОДИМА НОВА РАМКА

През последните 15 години съществени промени в обществото и политиката оказаха влияние върху начина, по който обществото в ЕС гледа на горите и горското стопанство. Като цяло ситуацията се характеризира с нарастващи изисквания към горите и заплахи за тях. Същевременно нарастващият брой на свързаните с горите политики създава сложна и разпокъсана среда за политиката в областта на горите. Растящата обвързаност на международните пазари на храни, фуражи, влакна и горива също предизвиква неочаквани пазарни смущения.

Необходима е нова рамка, която да:

- гарантира устойчиво и балансирано управление на многофункционалния потенциал на горите на ЕС, даващо възможност за правилно функциониране на жизненоважните екосистемни услуги, осигурявани от нашите гори;
- задоволи растящото търсене на суровини за съществуващи и за нови продукти (напр. екологични химикали или текстилни влакна) и на енергия от възобновяеми източници. Това търсене е възможност за диверсифициране на пазарите, но представлява сериозно предизвикателство за устойчивото управление и за балансиране на търсенето. Търсенето за целите на нови приложения в областта на биоикономиката и на биоенергията трябва да бъде координирано с традиционното търсене и да спазва границите за устойчиво развитие;
- отговори на предизвикателствата и възможностите, пред които са изправени промишленостите, свързани с горското стопанство, по отношение на ресурсната и енергийната ефективност, суровините, логистиката, структурното адаптиране, иновациите, образованието, обучението и уменията, международната конкуренция, политиката в областта на климата за периода след 2020 г. и информацията и комуникацията, с цел насърчаване на растежа;
- защити горите и биологичното разнообразие от съществените въздействия на бурите и пожарите, все по-оскъдните водни ресурси и вредителите. Тези заплахи

не са ограничени в национални граници и се изострят от изменението на климата;

- отчете факта, че ЕС разчита не само на собственото си производство и че потреблението в ЕС оказва въздействие върху горите в целия свят;
- разработи подходяща информационна система за проследяване на всички гореизложени аспекти.

ЕС се нуждае от рамка на политиките, която да координира и осигурява съгласуваност на политиките, свързани с горите, и да дава възможност за полезни взаимодействия с други сектори, които оказват влияние върху управлението на горите. ЕС се нуждае от нова стратегия за горите, която да бъде основен жалон в разработването на политика, свързана с горите. Горите и горският сектор на ЕС трябва да бъдат поставени в такава позиция, че да могат да допринасят за постигането на общите и специфичните цели на ЕС.

3 БЪДЕЩИТЕ СЪПКИ: НОВА СТРАТЕГИЯ НА ЕС ЗА ГОРИТЕ И СЕКТОРА НА ГОРСКОТО СТОПАНСТВО

С настоящото предложение се насърчава съгласувана, всеобхватна визия за управлението на горите, обхващат се множеството ползи от горите, включват се вътрешни и външни въпроси на свързаните с горите политики и се разглежда цялата верига на стойността, свързана с горското стопанство.

В него се определят основните принципи, които са необходими за укрепване на устойчивото управление на горите и за подобряване на конкурентоспособността и създаването на работни места, по-специално в селските райони, като същевременно се гарантира опазването на горите и предоставянето на екосистемни услуги. В него се посочва също така как ЕС иска да осъществява свързаните с горите политики.

За да може тази стратегия да бъде значима за политиките, които изискват или биха могли да изискват доказателства за устойчиво управление на горите, и за да постигне тя своите конкретни цели, са необходими обективни, амбициозни и доказуеми критерии за устойчиво управление на горите, които да могат да се прилагат за всички видове употреба на горската биомаса. Стратегията и нейното прилагане следва да се основават на съществуващото законодателство и международните инициативи, включително работата, извършвана в рамките на „FOREST EUROPE“⁸, да вземат предвид особеното положение на дребните собственици на гори и да решават въпросите, свързани с

---

⁸ Общоевропейски политически процес за устойчиво управление на горите на европейския континент.

пазарно ориентирани инструменти в частния сектор, като например сертифицирането.

За постигането на резултати по общите цели и за подобряване на съгласуваността и полезните взаимодействия е важна координацията с държавите членки и между тях. Държавите членки се приканват да имат предвид принципите и целите на тази стратегия при създаването и прилагането на своите планове за действие и националните си програми за горите. Следва да бъдат разработени възможности за работа в мрежа и начини за обмен на информация и на добри практики.

3.1 Ръководни принципи

- устойчиво управление на горите и многофункционалната роля на горите, балансирано предоставяне на множество стоки и услуги и гарантиране на опазването на горите;
- ефективно използване на ресурсите, оптимизиране на приноса на горите и сектора на горското стопанство за развитието на селските райони, растежа и създаването на работни места;
- отговорност за горите в световен мащаб, насърчаване на устойчивото производство и потребление на горски продукти.

Европа има дългогодишни традиции в устойчивото управление на горите, което е отразено в принципите на „FOREST EUROPE“, прилагани в политиките на държавите членки и подкрепяни от ЕС, по-специално чрез политиката за развитие на селските райони. Това е динамична концепция с международни, регионални и местни равнища, която трябва да се прилага от управителите на горите на място.

Държавите членки са обвързани от ангажиментите си в рамките на „FOREST EUROPE“ да управляват горите си по устойчив начин, в съответствие с националните си политики и законодателство в областта на горите. При прилагането на тази стратегия те следва да обръщат внимание на основните критерии за устойчиво управление на горите, да подобряват обмена на информация и да разпространяват добри практики.

Ефективното използване на ресурсите в сектора на горското стопанство означава използване на горските ресурси по начин, който свежда до минимум въздействието върху околната среда и климата, и приоритетно насочване към горски крайни продукти, които имат по-висока добавена стойност, създават повече работни места и допринасят за по-добър въглероден баланс. Каскадното използване на дървесината⁹ отговаря на

---

⁹ При каскадния принцип дървесината се използва в следния ред на приоритети: продукти на основата на дървесина, удължаване на техния срок на експлоатация, повторно използване, рециклиране, биоенергия и депониране.

тези критерии. В някои случаи може да са необходими различни подходи, например в случаите на промяна в търсенето или в случаите на опазване на околната среда.

3.2 Цели за 2020 г. в областта на горите

Да се гарантира и покаже, че всички гори в ЕС се управляват в съответствие с принципите за устойчиво управление на горите и че приносът на ЕС за насърчаване на устойчивото управление на горите и за намаляване на обезлесяването в световен мащаб е засилен, като по този начин:

- се допринася за балансиране на различните функции на горите, отговаря се на потребностите и се предоставят жизненоважни екосистемни услуги;
- се осигурява основа, за да могат горското стопанство и цялата верига на стойността, свързана с горското стопанство, да бъдат конкурентоспособни и жизнеспособни фактори, допринасящи за биоикономиката.

Целите, разработени съвместно с органите на държавите членки и със заинтересованите страни, са насочени по интегриран начин към трите измерения на устойчивото развитие, като осигуряват цялостен подход към управлението на горите и политиката в областта на горите.

3.3 Осем взаимно свързани приоритетни области: добавена стойност за всички

Устойчивото управление на горите допринася за постигането на първостепенни цели на обществото

3.3.1 Подкрепа за нашите селски и градски общности

Обществото има все по-голяма нужда от гори. Покриващи големи части от селските райони, горите са също така жизненоважни за селското население, защото подкрепят икономическото благосъстояние и работните места.

Устойчивата, обучена и спазваща изискванията за безопасност работна ръка е един от стълбовете за по-конкурентен горски сектор. Добре стопанисваните гори с квалифицирани управители, работници и предприемачи в горското стопанство проправят пътя за устойчив и конкурентоспособен горски сектор, който играе важна роля в развитието на селските райони и в цялата икономика, като същевременно осигурява ползи за обществото.

Комисията смята, че за да се подпомогне осъществяването на устойчиво управление на горите следва да бъдат използвани фондовете за развитие на селските райони. Държавите членки следва да използват възможностите, дадени в новия регламент за развитие на селските райони, и да приоритизират инвестициите в: модернизиране на технологиите в горското стопанство; оптимизиране на приноса на сектора в биоикономиката; подобряване на устойчивостта, екологичната стойност и потенциала на горските екосистеми за смекчаване на изменението на климата; постигане на целите по отношение на природата и биологичното разнообразие; приспособяване към изменението на климата; съхранение на генетичните ресурси; опазване на горите и информирание; и създаване на нови гористи местности и агролесовъдни системи.

Стратегически насоки:

- Държавите членки следва да използват фондовете за развитие на селските райони за подобряване на конкурентоспособността, за насърчаване на диверсификацията на икономическите дейности и качеството на живот и за предоставяне на конкретни обществени блага, свързани с околната среда,¹⁰ с цел да се допринесе за насърчаването на социалните функции на устойчивото управление на горите;
- Комисията и държавите членки следва да оценят и подобрят ефекта от мерките в областта на горското стопанство в рамките на политиката за развитие на селските райони;
- Като част от целта за опростяване на пакета за модернизиране на държавната помощ, Комисията предлага да се обмисли включването на големите дружества в системата за групово освобождаване и в момента преразглежда условията за групови освобождавания в сектора на горското стопанство;¹¹
- С помощта на финансирането за развитие на селските райони държавите членки се насърчават да подкрепят: системите за съвети в горското стопанство с цел повишаване на осведомеността; обучението; и комуникацията между местните горски производители и органи;
- Комисията и държавите членки следва да подобрят извършването от тях остойностяване на ползите, които горите осигуряват на обществото, и чрез устойчиво управление на горите да намерят точния баланс между предоставянето на различните стоки и услуги.

3.3.2 *Насърчаване на конкурентоспособността и устойчивостта на отраслите на ЕС, свързани с горското стопанство, на биоенергията и на екологичната икономика в по-широк аспект*

Дървесината е естествена, възобновяема, повторно използвана и подлежаща на рециклиране суровина. Ако произхожда от устойчиво стопанисвани гори, преработва се и се използва така, че да се сведат до минимум отрицателните въздействия върху

¹⁰ Заключение на Европейския съвет от 7—8.2.2013 г. относно многогодишната финансова рамка.

¹¹ Тъй като горският сектор попада извън обхвата на приложение I към Договора за функционирането на Европейския съюз и член 42 от същия Договор, по отношение на този сектор се прилагат изцяло всички правила на конкуренцията.

климата и околната среда, като същевременно се осигурява поминък, ролята ѝ може да бъде устойчива.

Като цяло 58 % от добиваната в ЕС дървесна биомаса се преработва от свързани с горското стопанство отрасли на ЕС¹², което представлява около 7 % от БВП на преработвателната промишленост в ЕС и близо 3,5 милиона работни места и допринася за постигането на целите на индустриалната политика на ЕС¹³. Нейната бъдеща конкурентоспособност обаче изисква нови ресурсно и енергийно ефективни и екологосъобразни процеси и продукти. Усъвършенстваните материали и химикали на базата на дървесина се очаква да играят първостепенна роля в биоикономиката на ЕС. В Работен документ на службите на Комисията се описват подсекторите на отраслите на ЕС, свързани с горското стопанство, и техните икономически и технологични перспективи и се посочват основните предизвикателства и корективни действия за тях (2013—2020 г.), за да се помогне да се подобри конкурентоспособността им в световен мащаб.

Останалите 42 % се използват за производство на енергия, като на тях се падат около 5 % от общото потребление на енергия в ЕС. Според националните планове за действие в областта на енергията от възобновяеми източници, биомасата ще продължава да бъде основният източник на енергия от възобновяеми източници през 2020 г. В момента Комисията преценява дали да бъдат предложени допълнителни мерки, включително хармонизирани критерии за устойчивост, за решаване на въпросите на устойчивостта, свързани с използването на твърда и газообразна биомаса за отопление, охлаждане и производство на електроенергия.

Така горската биомаса, заедно с недървесните горски продукти, към които има все по-голям пазарен интерес, предоставят възможности за запазване или създаване на работни места и диверсифициране на доходите в нисковъглеродна екологична икономика.

Стратегически насоки:

Заедно с държавите членки и заинтересованите страни Комисията:

- ще проучва и насърчава по-пълното използване на дървесината като устойчива, възобновяема, съобразена с климата и околната среда суровина, без да се увреждат горите и осигуряването от тях екосистемни услуги; ще оцени ползите за климата от заместването на материали и енергия с горска биомаса и продукти, получени от дървесина от дърводобива, и ефекта от стимулите за използване на горска биомаса за създаването на смущения на пазара;

¹² Производство на дървен материал и изделия от дървен материал и корк, без мебели; производство на изделия от слама и материали за плетене, производство на мебели, производство на хартия, картон и изделия от хартия и картон, печатна дейност (глави 16, 31, 17, 18.1 от НКИД). Обхванати са и съответните аспекти на дърводобива (НКИД 02.2).

¹³ „По-силна европейска промишленост за растеж и възстановяване на икономиката“, (COM (2012) 582 final), и „Интегрирана индустриална политика за ерата на глобализацията“, (COM (2010) 614).

- до края на 2014 г. ще разработи обективни, амбициозни и доказуеми критерии на ЕС за устойчиво управление на горите, които да могат да се прилагат в различни видове контекст на политиката, независимо от крайната употреба на горската биомаса. Комисията ще представи подходящи мерки;
- ще оцени потенциалното предлагане на дървесина и улесняването на по-голямата мобилизация на използването на дървесина; ще разработи ръководство за добри практики за това и за „каскадният“ принцип, както и по отношение на ресурсно и енергийно ефективните производствени процеси, особено за промишленостите, свързани с горското стопанство, МСП и микропредприятията;
- ще стимулира пазарния растеж и интернационализацията на продуктите на промишлеността на ЕС, свързана с горското стопанство, и ще подобрява отрасловите познания, включително по отношение на устойчивото строителство и потребителската информация относно мебелите;
- ще улеснява достъпа до трети пазари на продуктите и суровините на промишлеността на ЕС, свързана с горското стопанство, чрез двустранни търговски споразумения и чрез подобряване на информираността относно условията за внос и износа на суровини;
- ще подкрепя Технологичната платформа за сектора на горите и ще насърчава нови инициативи като публично-частните партньорства, например в биосектора, които поощряват научните изследвания и иновациите за различни ресурсно и енергийно ефективни продукти и процеси;
- през 2014 г. ще започне оценка на кумулативните разходи на законодателството на ЕС, засягащо веригите за създаване на добавена стойност в промишлеността, свързана с горското стопанство. Резултатите биха могли да допринесат за един по-широкообхватен анализ на въздействията, включително разходите, ползите и съгласуваността на политиките и законодателството.

3.3.3 Горите в контекста на изменението на климата

Горите са уязвими по отношение на изменението на климата. Затова е важно да се запази и повиши тяхната устойчивост и способност за адаптация, включително чрез предотвратяване на пожари и други решения за адаптиране (напр. подходящи видове, сортове растения и др.).

Същевременно управлението на горите може да смекчи последиците от изменението на климата, ако ролята на горите като поглъщатели във въглеродния цикъл се запази или повиши и чрез осигуряване на биоматериали, които могат да действат като временни резервоари за въглерод или като „заместители на въглерод“, заменяйки материалите и горивата с високи въглеродни емисии. Неотдавна ЕС прие правила за отчитане, мониторинг и докладване във връзка с LULUCF¹⁴, съгласно които държавите членки например ще предоставят информация относно плановете си за увеличаване на поглъщателите и намаляване на свързаните с горите емисии. ЕС и държавите членки

---

¹⁴ Решение № 529/2013/ЕС.

също така са поели ангажменти, свързани с LULUCF, които трябва да бъдат изпълнени до 2020 г. — 2^{ия} период на поети задължения по Протокола от Киото.

Горите също така смекчават въздействието на екстремните метеорологични явления, като регулират температурите и намаляват скоростта на вятъра и водния отток.

Стратегически насоки:

Държавите членки следва да покажат:

- как възнамеряват да увеличат потенциала на горите си за смекчаване на последиците от изменението на климата чрез увеличаване на поглъщанията и намаляване на емисиите, включително чрез каскадното използване на дървесината, като се има предвид, че новата подпрограма на LIFE+ за действия по климата и финансирането за развитие на селските райони могат да насърчат и подкрепят нови или съществуващи практики за управление на горите, които ограничават емисиите или увеличават чистата биологична продуктивност (т.е. поглъщането на CO₂). Те трябва да направят това до средата на 2014 г. и в контекста на предоставената от тях информация относно действията в сектора на LULUCF;

- как повишават способностите за адаптация и устойчивостта на горите си, като използват действията, предложени в стратегията на ЕС за адаптация към изменението на климата¹⁵ и Зелената книга относно опазването на горите и информацията за горите в ЕС, като например запълването на празнотите в знанията и включването на мерки за адаптация в политиките за горите.

3.3.4 *Опазване на горите и подобряване на екосистемните услуги*

Горите осигуряват екосистемни услуги, от които зависят селските и градските общности, и приютяват огромен спектър от биологично разнообразие. Натискът върху горите, като разпокъсването на местообитанията, разпространението на инвазивни чужди видове, изменението на климата, недостигът на вода, пожарите, бурите и вредителите, изискват засилено опазване. Правилата на ЕС обхващат на движението и търговията с някои растения, растителни продукти и предмети, които могат да застрашат здравето на растенията.

Усилията за опазване следва да имат за цел поддържането, подобряването и възстановяването на устойчивостта и многофункционалността на горските екосистеми като основна част от зелената инфраструктура на ЕС, предоставящи основни екологични услуги, както и суровини.

Допълнително следва да се наблегне върху предотвратяването на отрицателните въздействия върху горите, а не върху смекчаването на последиците от щетите и възстановяването. За да могат горите да реагират на бъдещите заплахи и тенденции,

---

¹⁵ COM(2013)216.

трябва да се повишава генетичното разнообразие и да се опазват застрашените генетични ресурси.

Както естеството, така и въздействието на някои заплахи са трансгранични и затова са необходими действия на равнището на ЕС.

Плановете за управление на горите (ПУГ) или равностойни инструменти, основани на принципите за устойчиво управление на горите, са ключови инструменти за балансираното предоставяне на множество стоки и услуги. ПУГ са в основата на стратегията на ЕС за биологичното разнообразие до 2020 г. и на финансирането от ЕС за развитие на селските райони. Настоящата стратегия ги обхваща и насърчава и подкрепя тяхното използване.

Стратегически насоки:

Държавите членки:

- със съдействието на Комисията ще разработят до 2020 г. концептуална рамка за остойностяване на екосистемните услуги, насърчавайки тяхното интегриране в счетоводните системи на равнището на ЕС и на национално равнище. Те ще се основават на картирането и оценката на състоянието на екосистемите и на осигуряването от тях услуги;
- следва да поддържат и подобряват горската покривка, за да гарантират опазването на почвите и регулирането на качеството и количеството на водата чрез интегриране на практики за устойчиво горско стопанство в програмата от мерки, които са част от плановете за управление на речните басейни по Рамковата директива за водите, и в програмите за развитие на селските райони;
- до 2020 г. следва да постигнат значително и измеримо подобрене в природозащитния статус на горските видове и местообитания чрез пълното прилагане на законодателството на ЕС за защита на природата и чрез гарантиране, че националните планове за горите допринасят за подходящо управление на мрежата „Натура 2000“. Те следва да се основават на предстоящото ръководство относно „Натура 2000“ и горите;
- ще прилагат стратегическия план относно биологичното разнообразие за периода 2011—2020 г. и ще постигнат целите си от Айчи, приети в контекста на Конвенцията за биологичното разнообразие, като използват предстоящата обща рамка за приоритизиране на възстановяването;
- следва да укрепват съхраняването на горската генетика (разнообразие на дървесните видове) и вътрешновидовото и вътрешнопопулационното разнообразие. Комисията може да ги подкрепи, по-специално чрез програмата за развитие на селските райони.

Комисията:

- ще наблюдава напредъка на държавите членки по отношение на въвеждането на плановете за управление на горите или равностойните инструменти и интегрирането на съображения за биологично разнообразие в тях, включително целите на опазването по Натура 2000;
- заедно с държавите членки следва да засилва механизмите за защита на горите от вредители, основавайки се на засилено сътрудничество със съседните държави,

засилена научно-изследователска дейност и текущия преглед на растителноздравния режим;

- ще направи оценка на въздействията и ще обмисли евентуално удължаване на задължението да се прилага в рамките на ЕС Международният стандарт за фитосанитарни мерки № 15 относно дървения опаковъчен материал;

- ще предоставя съответната информация и данни, с които разполага, на страните по Конвенцията на Организацията на обединените нации за борба с опустиняването в подкрепа на изпълнението на техните планове за действие за опазването на горите и почвите в райони, които са най-застрашени от деградация на почвите и опустиняване. Това ще бъде осъществявано от Комисията по-специално чрез Европейския център за данни за горите и Европейския център за данни за почвите.

Подобряване на базата от знания

3.3.5 Какво представляват нашите гори и как се променят те?

Укрепването на базата от знания за горите е необходимо за по-доброто разбиране на сложните предизвикателства във връзка с околната среда и обществото, пред които е изправен секторът на горското стопанство. Картирането и оценката на състоянието на горските екосистеми и на осигуряването от тях услуги изисква по-добра информация за горите в ЕС. Съответните променливи и параметри ще бъдат хармонизирани на равнището на ЕС въз основа на сътрудничеството между международните, общоевропейските и националните системи за получаване на данни и на подробен анализ на предизвикателствата пред ЕС. Програмите на ЕС, като например „LIFE +“, могат да помогнат за мобилизиране на необходимите ресурси.

Комисията и държавите членки разработиха модулна система за информация за горите, а работата по отношение на биомасата и биологичното разнообразие е в ход.

Стратегически насоки:

Комисията и държавите членки ще:

- създадат Европейската информационна система за горите чрез събиране на хармонизирана общоевропейска информация относно многофункционалната роля на горите и горските ресурси и чрез интегриране на различни информационни системи (напр. EFFIS¹⁶) и платформи за данни (напр. EFDAC¹⁷) в динамична модулна система, която обединява в приложения данни и модели;

- приведат в съответствие информацията за горите в ЕС, така че тя да се основава предимно на данни, събрани от държавите членки, спазвайки изискванията на ЕС

¹⁶ Европейска информационна система за горски пожари.

¹⁷ Европейски център за данни за горите.

относно архитектурата на данните, като например INSPIRE,¹⁸ SEIS¹⁹ и „Коперник“²⁰, и ще следват международните и регионалните процеси;

- насърчават по-нататъшното развитие на базата данни на ЕС за горски репродуктивен материал, включително електронни препратки към национални регистри и карти;

- подобряват, правят съпоставима и споделят информацията за горите и техния мониторинг, използвайки успешния опит, като например EFFIS, здравния статус на горите, статистически данни за горското стопанство в ЕС и EFDAC.

В тясна консултация със заинтересованите страни Комисията ще:

- разработи няколко модула, например относно горите и природните смущения като пожари и вредители, горите и биоикономиката, горите и изменението на климата и горите и екосистемните услуги, които могат да допринесат за статистиката на ЕС в областта на горското стопанство и интегрираните икономически сметки за околната среда за горите.

3.3.6 Ново и иновативно горско стопанство и продукти с висока добавена стойност

За стимулиране на иновациите в горския сектор е необходимо последователно и амбициозно научноизследователско пространство в областта на горското стопанство в ЕС. В него следва да се отчитат особеностите на горите, като например дългите времеви рамки.

Рамковите програми на ЕС за научни изследвания и развитие подкрепят горския сектор. В съответствие със стратегията за биоикономика за Европа²¹ горският сектор има по-голямо присъствие в 7-та рамкова програма за научни изследвания и технологично развитие и в „Хоризонт 2020“. Целта е да се повишат устойчивостта на сектора и неговият принос към икономиката на селските райони чрез устойчиво управление на горите, да се подобри способността му да се справя с биотичен и абиотичен стрес и да се разработят по-добри производствени системи и продукти в горското стопанство.

Стратегически насоки:

- Комисията ще съдейства на държавите членки и заинтересованите страни при трансфера на технологични и научни знания в горската практика и на пазара, по-специално чрез „Хоризонт 2020“ и Европейското партньорство за иновации в областта на селскостопанската производителност и устойчивост, като подкрепя разработването на нови продукти с по-висока добавена стойност;

¹⁸   Инфраструктура за пространствена информация в Европейската общност (INSPIRE).

¹⁹   Обща информационна система за околната среда.

²⁰   Програма на Европейската комисия за наблюдение на Земята.

²¹   COM (2012) 60.

- Комисията и държавите членки следва да си сътрудничат в областта на авангардните научни изследвания и инструментите за моделиране, за да се запълнят празнотите в данните и знанията с цел по-добро разбиране на сложните проблеми във връзка със социалните, икономическите и екологичните промени, свързани с горите (напр. определяне на екологичните прагове);
- Постоянният комитет за научни изследвания в областта на селското стопанство (SCAR) ще бъде използван за засилване на координацията на работата по научните изследвания и иновациите между ЕС, държавите членки и заинтересованите страни;
- Комисията ще гарантира разпространяването на резултатите и добрите практики чрез структурата за управление на горите на ЕС и други съответни форуми.

Насърчаване на координацията и комуникацията

3.3.7 Съвместна работа за съгласувано управление и по-добро разбиране на нашите гори

Към горите са насочени различни междусекторни въпроси на политиките и техните цели понякога се различават. Ето защо координацията, сътрудничеството и комуникацията са от първостепенно значение за постигане на последователност и съгласуваност на политиките.

С държавите членки бяха обсъдени различни варианти за подобряване на координацията и прилагането, включително рамкова директива относно устойчивото управление на горите. Въпреки това не бе постигнат консенсус за излизане извън доброволния подход. Във всеки случай връзките със свързаните с горите политики трябва да бъдат подобрени.

Настоящата структура за управление на горите в ЕС²² се основава на Постоянния комитет по горите²³ (SFC). SFC следва да продължи да бъде форумът за обсъждане на всички въпроси, свързани с горите, гарантирайки координация и последователност на свързаните с горите политики. Необходими са обаче подобрения, за да се гарантира, че SFC реагира на подаваната информация от други политики. Работата, която SFC извърши заедно със Съвещателната група по горите и корка, Комитета по местообитанията и експертната група по управлението на защитени зони във връзка с „Натура 2000“ с оглед съвместната подготовка на ръководството относно „Натура 2000“ и горите, би могла да се използва като добра практика. Също така би могло да се наблегне повече на ролята на SFC за запазване на многофункционалния характер на горите.

²² Описана в работния документ на службите на Комисията.

²³ Решение 89/367/ЕИО на Съвета.

Съвещателната група по горите и корка²⁴ ще продължи да бъде основната многостранна платформа за обсъждане на въпросите, свързани с горското стопанство и устойчивото управление на горите, а Консултативният комитет за политиката на Общността относно горското стопанство и промишлеността в областта на горското стопанство²⁵ ще продължи да бъде основната платформа по въпросите, свързани с промишлените вериги за създаване на добавена стойност.

Тези три форума следва да бъдат крайъгълните камъни за развиването на новата стратегия и последващите действия във връзка с нея.

Комуникацията представлява особено предизвикателство за сектора, тъй като обществеността по принцип не е запозната с това колко е важно устойчивото управление на горите или с различните начини, по които горският сектор допринася за екологичната икономика.

Стратегически насоки:

- Комисията ще гарантира, че Постоянният комитет по горите се основава в работата си на другите политики на ЕС, имащи отношение към горите и горския сектор, осигурявайки по този начин запазването на многофункционалния характер на управлението на горите в ЕС;
- Комисията и държавите членки ще проучат различни варианти за по-добра координация на устойчивото управление на горите, хармонизирана информация за горите и сътрудничество между държавите членки и с тях;
- Комисията ще създаде мрежа на европейските горски служби (национални инвентаризации на горите — НИГ) за разработване на хармонизирани критерии за данни от НИГ. Планира се допълнителна работа чрез дейности по COST (сътрудничество в областта на научно-техническите изследвания) и научноизследователски проекти;
- Държавите членки следва да подобряват обществената информираност относно горите и дървесината и да използват комуникационната стратегия на ЕС в областта на горите, разработена от SFC²⁶;
- Комисията ще направи допълнителна оценка на възприемането на горите от обществеността (чрез проучване на Евробарометър, което ще бъде осъществено до 2015 г.).

²⁴ Решение 2004/391/ЕО на Комисията.

²⁵ Решение 97/837/ЕО на Комисията.

²⁶ <http://ec.europa.eu/agriculture/fore/publi/>

3.3.8 Горите от глобална гледна точка

На общоевропейско равнище вниманието е съсредоточено върху продължаващите преговори за създаване на правно обвързващо споразумение за горите, с ЕС като ключов участник. С това споразумение ЕС се стреми към подобряване на устойчивото управление на горите в целия регион. Новата стратегия представлява подходящо средство за прилагане на споразумението.

На глобално равнище ЕС е на първа линия в борбата срещу обезлесяването и деградацията на горите. ЕС насърчава устойчивото управление на горите като начин за опазване на биологичното разнообразие, борба с опустиняването и реакция на изменението на климата, гарантирайки същевременно предоставянето на стоки и услуги от горските екосистеми. По този начин ЕС допринася за устойчивото развитие и за изкореняването на бедността. REDD+, FLEGT²⁷ и регламентът на ЕС относно дървения материал²⁸ се стремят към постигането на тези цели. До 2015 г. Комисията ще направи преглед на функционирането и ефективността на регламента на ЕС относно дървения материал.

Целта на настоящата стратегия е да се осигури съгласуваност между политиките, целите и ангажиментите на ЕС и на държавите членки по въпроси, свързани с горите, на международно равнище. Тя подкрепя ЕС и държавите членки, като формулира ясни и последователни цели.

Стратегически насоки:

Комисията и държавите членки ще:

- осигурят съгласуваност между политиките и ангажиментите на ЕС и на държавите членки по въпроси, свързани с горите, на международно равнище;
- насърчават устойчивото управление на горите в цяла Европа и в световен мащаб и ще подкрепят ролята на горите в прехода към екологична икономика в контекста на сътрудничеството за развитие и външната дейност на ЕС;
- осигуряват непрекъсната подкрепа за усилията в световен мащаб, насочени към борба с незаконната сеч, чрез плана за действие за прилагане на законодателството в областта на горите, управлението и търговията (FLEGT);
- подкрепят развиващите се държави в усилията им за подобряване на свързаните с горите политики и нормативни актове, за укрепване на управлението на горите, за устойчивостяване и мониторинг на горските екосистеми и за справяне с факторите, причиняващи обезлесяване и деградация на горите, чрез REDD+.

Комисията ще:

- извърши оценка на въздействието върху околната среда в резултат на потреблението на продукти и суровини в ЕС, което може да допринесе за обезлесяването и деградацията на горите извън ЕС. Ако е целесъобразно, тя ще разгледа варианти на

²⁷ Регламент (ЕО) № 2173/2005 за установяването на схема на разрешителни FLEGT за вноса на дървесина в Европейската общност.

²⁸ Регламент (ЕС) № 995/2010.

политика за ограничаване на това въздействие, включително разработването на план за действие на ЕС относно обезлесяването и деградацията на горите. Това ще бъде извършено от Комисията в съответствие със 7-та програма на ЕС за действие за околната среда.

4   ПРЕТВОРЯВАНЕ НА ПРИНЦИПИТЕ В ДЕЛА: ДА РАБОТИМ ЗАЕДНО ЗА НАШИТЕ ГОРИ И ГОРСКИЯ НИ СЕКТОР

В рамките на съответните си области на компетентност Комисията и държавите членки ще гарантират прилагането на стратегията и последващите действия във връзка с нея, като обръщат особено внимание на участието на заинтересованите страни.

С цел да се определят междинните етапи за постигане на определените за 2020 г. цели в областта на горите и да се обърне внимание на стратегическите приоритети на действията в политиката за горите и свързаните с горите политики, Комисията ще работи заедно с Постоянния комитет по горите за засилване на връзките със съответните политики на ЕС. Когато е необходимо, Комисията ще работи и с други комитети и форуми. Като се има предвид колко важни са средствата от ЕС за горите и горския сектор, необходимо е да се подобри качеството на обсъжданията на равнището на ЕС.

Ще бъдат определени и други области, в които държавите членки следва да постигнат по-нататъшен напредък, като например предотвратяване на горските пожари, борба с вредителите и болестите, насърчаване на устойчивата дървесина и регионално/трансрегионално сътрудничество.

Горите и горският сектор понастоящем получават значително финансиране от ЕС. Мерките в областта на горското стопанство в рамките на Регламента за развитие на селските райони са основният дял от ресурсите на стратегията (90 % от общите финансови средства, предоставяни от ЕС за горското стопанство). Според актуализираните планове 5,4 млрд. евро от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони са заделени за мерки в областта на горското стопанство през периода 2007—2013 г. Подобно равнище на разходите, като това през текущия период, може да се очаква и за периода 2014—2020 г., въпреки че то ще зависи от плановите на държавите членки за развитие на селските райони. Тези разходи следва да бъдат предназначени да допринесат за постигането на целите на настоящата стратегия, и по-специално да гарантират, че горите на ЕС доказано се стопанисват съгласно принципите за устойчиво управление на горите. LIFE+ подкрепя опазването на природата, адаптирането към изменението на климата, нуждите от информация и защита; структурните фондове подкрепят проекти в рамките на политиката на сближаване, а „Хоризонт 2020“ подкрепя действията в областта на научните изследвания и иновациите, включително публично-частното партньорство в биопромишленостите. Политиките за развитие и политиките в областта на изменението на климата също осигуряват финансиране за трети държави, по-специално чрез фондовете на ЕС за развитие, REDD+ и FLEGT. Рационализирането на наличните ресурси и подобряването на координацията между финансирането от ЕС и националното финансиране могат да допринесат за по-доброто прилагане на стратегията.

5 ЗАКЛЮЧЕНИЯ

Стратегията за горите и сектора на горското стопанство е необходима, тъй като няма обща политика на ЕС за горите или ръководна рамка за свързаните с горите въпроси. Необходимо е координиране на секторните политики, тъй като все повече политики на ЕС търсят от горите задоволяване на все повече свои потребности. Необходимо е също така да има съгласувана всеобхватна стратегическа визия по въпросите на горите, както и да се гарантира, че свързаните политики на ЕС изцяло се вземат предвид в националните политики за горите. Това ще засили способността на горите и сектора на горското стопанство да реагират на промените в различните области на политиката.

Целта на настоящата стратегия е горите и секторът на горското стопанство да заемат централно място по пътя към постигането на екологична икономика и да бъдат остойностени ползите, които горите могат да предоставят по устойчив начин, като същевременно се гарантира опазването на горите. За тази цел са необходими силна ангажираност и политическа подкрепа от всички участващи страни.

Преглед за оценка на напредъка в прилагането на стратегията ще бъде извършен до 2018 г.

Приканват се Европейският парламент и Съветът да одобрят тази стратегия и да изразят своите виждания относно нейното прилагане.